

Profesjonsetablering

Mitt utgangspunkt har vært noe jeg i det minste finner ganske påfallende, nemlig psykologer på møte i sin profesjonelle forening kan hevde – og antagelig med rette, deskriptivt – at psykologen i første rekke er en «person», i annen rekke fagmann. (Altså også i *yrkessituasjonen* fagmann bare i annen rekke). Man kommer neppe utenom verdier og normative betraktninger i det psykologiske arbeid, men det kan allikevel ikke være riktig fra et profesjonelt synspunkt å akseptere den enkelte psykologs frihet til å følge vilkårlige og idiosynkratiske målsetninger og normer i sin faglige gjerning. Psykologstanden bør derfor søke å formulere det sett av verdier som den i hovedsaken bygger på – om denne formulering skulle bli aldri så banal. (Det burde ikke være noe skammelig i det forhold at selv profesjonen neppe kan bli så betagende som hver enkelt av dens utøvere qua «personer»). Så får psykologene stå fram i samfunnet og gjøre krav på legitimitet *med dette sett av profesjonelle verdier*. Muligens kan man ikke finne en felles verdiformulering for de forskjellige psykologiske spesialiteter, men bør da formulere det bestemte verdigrunnlag for psykometrisk, personalpsykologisk, klinisk-psykologisk arbeid – for å ta de fagområder som særlig har vært fremme på møtet.

Alt i alt tolker jeg stemningen i forsamlingen dithen at det er et alminnelig ønske om at utviklingen skal gå i retning av den profesjonelle rolle (forankret i et distinkt laug av aksepterte fagmenn) snarere enn den anarkistiske (psykologen i enslig kamp mot systemet) eller den byråkratiske (personlig underordning under systemet). En utvikling i profesjonell retning mener jeg kan spesifiseres langs flere baner:

Profesjonalisering gjennom styrking av de faglige kunnskaper og arbeidsmetoder. (Studiet, forskningen).

Profesjonalisering gjennom videre klargjøring av de faglig-etiske forpliktelser. (Atferdsnormer for psykologen).

Profesjonalisering gjennom klargjøring av det verdimeslige grunnlag for de avgjørelser man tar som psykolog. (Grunnlag for faglige målsetninger).

Profesjonalisering gjennom klarere markering av kompetanseområde – det arbeidsfelt man hevder man er fagmann på.

Profesjonalisering gjennom en styrking av fagmiljøets autoritet vis-à-vis den enkelte psykolog, slik at det blir kollegagruppen og ikke ens mer tilfeldige overordnede eller den anarkistiske psykologen selv, som feller den utslagsgivende dom m.h.t. psykologens faglige innsats og kvalifikasjoner. Kjennetegnet på en etablert profesjon er at standen selv forvalter sine faglige kriterier, med autoritet utad.

Sverre Lysgaard uttaler seg om psykologenes rolle. Fra Arne Byhres referat fra rundebordskonferansen 14. mai, juni, 1964

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 56, nummer 10, 2018, side 946